

SAMLENOTAT

Forslag om ændring af Forordning (EU) 1303/2013 og Forordning (EU) 223/2014 vedrørende anvendelse af samhørighedsmidler til støtte af flygtninge i Europa (CARE), KOM(2022) 109

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om ændring af Forordning af (EU) 1303/2013 og Forordning (EU) 223/2014 med henblik på at kunne anvende ikke-udbetalte midler fra den Europæiske Socialfond (ESF), den Europæiske Fond for Regionaludvikling (ERDF) og Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (FEAD) fra perioden 2014-2020 på at afbøde de økonomiske konsekvenser fra flytningsstrømmene ud af Ukraine som følge af det russiske angreb på landet. Kommissionen foreslår samtidig at forlænge muligheden for 100 pct. EU-finansiering af struktur-fondsprojekter for perioden 1. juli 2021 til 30. juni 2022 på grund af covid-19-epidemien. Regeringen kan støtte forslaget om at afbøde de økonomiske konsekvenser af flygtningestrømmene ud af Ukraine, men forholder sig meget skeptisk over for forslaget om forlængelse af 100 pct. EU-medfinansiering.

Forslaget forventes at få betydelige statsfinansielle konsekvenser via det danske bidrag til EU-budgettet. Kommissionen skønner, at forslaget om forlængelse af 100 pct. EU-medfinansiering vil fremrykke betalingerne til strukturfonde i op til 5 mia. euro i 2022, hvilket kan medføre et dansk merbidrag i omegnen af en 0,9 mia. kroner i 2022.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 8. marts 2022 en meddelelse om europæisk solidaritet med flygtninge fra Ukraine, der indeholder en redegørelse for flygtningesituationen samt hidtidige EU-tiltag, ligesom der annonceres en række yderligere tiltag, herunder et nyt kriseinstrument under samhørighedspolitikken med titlen "Cohesion's Action for Refugees in Europe" (CARE).

Som følge af det russiske angreb på Ukraine den 24. februar 2022 har over 2 mio. flygtninge forladt landet, og antallet øges dagligt. Den store flygtningestrøm udgør en betydelig økonomisk og social belastning for Ukraines nabolande, navnlig regionerne nær grænsen til Ukraine. Grænseregionerne mod Ukraine i de mest berørte i EU-lande hører til de svageste og mindst velstillede regioner i EU. Kommissionen henviser derfor til, at modtagerregionerne har behov for finansiel støtte til håndteringen af flygtningestrømmene.

3. Formål og indhold

Kommissionens forslag om "Cohesion's Action for Refugees" in Europe indeholder to elementer:

Kommissionen foreslår for det første at ændre i forordningsgrundlaget for den Europæiske Socialfond (ESF), den Europæiske Fond for Regionaludvikling (ERDF) og Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (FEAD), således tilbageværende strukturfondsmidler fra 2014-2020 programperioden vil kunne anvendes til at dække tiltag til håndtering af flygtninge fra Ukraine. Mulige indsatser kunne for eksempel være udgifter til både midlertidig og permanent genhusning af ukrainske flygtninge eller deres integration i arbejdsmarkedet i modtagerregionerne. Der vil være mulighed for at dække udgifter med tilbagevirkende kraft fra og med datoen for Ruslands invasion.

Kommissionen foreslår for det andet med tilbagevirkende kraft at forlænge muligheden for 100 pct. EU-medfinansiering af strukturfundsprogrammer, der sigter på at afbøde konsekvenserne af covid-19-epidemien, til den 30. juni 2022. Muligheden stod til at ophøre den 30. juni 2021. Forslaget er ikke relateret til flygtningesituationen, men begrundes af Kommissionen med, at sundhedskrisen i forbindelse

med covid-19-epidemien har vist sig at være længerevarende end forudset, da forordning (EU) 558/2020 om blandt andet 100 pct. EU-finansiering blev vedtaget den 23. april 2020.

Kommissionen skønner, at forslaget om fortsat 100 pct. EU-medfinansiering vil fremrykke betalinger for 9 mia. euro i 2022 og 1 mia. euro i 2023. For at overholde EU-budgettets betalingslofter, sættes øvre lofter for fremrykning afbetalinger på 5 mia. euro og 1 mia. euro i hhv. 2022 og 2023. Hvis Kommissionen modtager ansøgninger, der samlet overstiger de grænser, vil betalingerne blive reduceret pro rata blandt alle godkendte ansøgninger. Betalinger, der ikke udbetales som følge af de øvre loft for fremrykkede betalinger, vil blive udbetalt af Kommissionen snarest muligt under forudsætning af at de nødvendige bevillinger er til stede.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Da forordningsforslaget alene vedrører ændringer af mulighederne for anvendelse af EU-strukturfondsmidler, kan det kun behandles på EU-niveau. Forslaget er således i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Der forventes ingen ændringer af gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Forslaget forventes at få betydelige statsfinansielle konsekvenser via det danske bidrag til EU-budgettet. Som følge af forlængelsen af muligheden for 100 pct. EU-medfinansiering af strukturfondsprojekter, skønner Kommissionen, at forslaget vil medføre en fremrykning af op til 5 mia. euro i betalinger i 2022, svarende til den øvre grænse herfor. Dette kan medføre statsfinansielle konsekvenser på i størrelsesordenen op til 0,9 mia. kroner via Danmarks bidrag til EU's budget, svarende til den danske finansieringsandel på ca. 2 pct.

Det bemærkes, at Kommissionen ikke oplyser, hvordan fremrykningen af betalinger for 5 mia. euro håndteres ift. det vedtagne EU-budget for 2022, men alene oplyser, at forslaget ikke kræver justering af MFF'ens udgiftslofter.

Forslaget vurderes i øvrigt ikke at have lovgivningsmæssige, erhvervsøkonomiske eller beskyttelsesmæssige konsekvenser for Danmark.

8. Høring

Som følge af forslagets hastende karakter har det ikke været muligt at sende det i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De foreløbige drøftelser mellem EU-medlemslandene om spørgsmålet tyder på bred opbakning til støtte af de regioner, der er berørte af flygtningestrømmene fra Ukraine. I erklæringen om Ukraine fra stats- og regeringschefernes uformelle møde i Frankrig den 10.-11. marts opfordres der til at afsætte midler til de ukrainske flygtninge og de lande, der huser dem, via hurtig vedtagelse af forslaget.

Derimod har nogle lande tilkendegivet skepsis over en forlængelse af muligheden for 100 pct. EU-finansiering som følge af covid-19-krisen, som man ikke længere anser for at være berettiget.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen har stor forståelse for den meget vanskelige situation, som flygtningestrømmene fra Ukraine har medført for de mest berørte medlemslande og anerkender behovet for at afbøde konsekvenserne heraf. Fra dansk side støtter man derfor de foreslåede ændringer i Forordning (EU) 1303/2013 og Forordning (EU) 223/2014, der sigter på at muliggøre anvendelse af midler fra den Europæiske Socialfond (ESF), den Europæiske Fond for Regionaludvikling (ERDF) og Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (FEAD) til dette formål.

Regeringen forholder sig meget skeptisk til en forlængelse af muligheden for 100 pct. EU-finansiering af strukturfondsmidler (CRII+), der blev vedtaget som en ekstraordinær og midlertidig mulighed i lyset af covid-19-epidemien. Denne forlængelse er ikke relateret til situationen i Ukraine og der stilles ikke krav om, at den øgede fleksibilitet målrettes håndtering af flytningsstrømme fra Ukraine. På denne baggrund og i lyset af det aftagende pres på sundhedssystemerne, ophævelsen af covid-19-restiktioner i store dele af EU, samt at der er afsat betydelige midler i MFF 2021-2027 og genopretningsinstrumentet (NGEU) til håndtering af genopretningen efter covid-19 finder regeringen, at denne forlængelse er vanskelig at begrunde. Regeringen finder generelt, at strukturfondsmidler bør komplementeres af national finansiering, der vurderes at være et vigtigt for at sikre nationalt ejerskab og størst mulig kvalitet i de gennemførte projekter.

Regeringen finder, at afledte medudgifter som følge af forslaget om forlængelse af 100 pct. EU-finansiering bør finansieres via omprioritering, således der ikke pålægges yderligere nationale byrder i form af øgede EU-bidrag.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.